

Since You've Been Gone

Mark Vella

*'Since you been gone, since you been gone
I'm outta my head, can't take it
Could I be wrong? But since you been gone
You cast the spell, so break it'*

Rainbow - 'Since you've been gone'

Issa li ilek li tlaqt, u ninsabu tant imbiegħda minn xulxin, qed nithajjar nidhollok f'darek.

Meta kont ħafna iżgħar, ridt nidhol għand in-nies billejl. Halliel li ma jisraqx. Ninkileb u nsib kull mezz biex ninvadi s-sigurtà ta' dar, tkun ta' min tkun, u noqgħod indur fiha filwaqt li ta' ġewwa jkunu reqdin. Bi msarni f'saqajja, ngħaddi nkiss inkiss, waqt li r-raġel ikun qed jonħor fil-kamra tas-sodda, ikejje b'ħoss imnifsejh misduda l-ġenn tiegħi jien u nnemmisli fi ħwejġu. Fil-kċina u fis-salott, il-kamra tal-banju u dik tal-bejt: indurhom fuq ponot subgħajja mingħajr ma mmiss xejn, iżda kemm nitpeċpeċ fid-dlam biex nara fejn qiegħed, kemm indur il-kmamar kollha, u kemm nara n-nies reqdin f'soddithom, biċ-ċans li jqumu u jaqbduni, u ninħasdu, kemm huma u kemm jien, u bħal f'dawk il-films tad-daħq, nispiċċaw inwerżqu wieħed lill-ieħor bil-qatgħa li nkunu tajna lil xulxin.

Kelli ħabib kompli webbilni. Ried jisraq lil zitu, sinjuruna qammiela li kellha villun antik San Ġiljan. Bejn saħta u oħra lil din iż-zija tgħix fl-għakkarija, konna nippjanaw kif nidħlulha u nisirquilha ġidha. Aktar hu kien jedha jippjana: iż-żmien imbagħad wera li kien maqtugħ għal dawn l-affarijiet, għax kien fetaħ xi kumpaniji fittizji u beda jħawwad bid-droga u bin-nisa, u kienu jgħidu saħansitra bl-armi. Minn familja tajba bħali, skola tal-knisja, *scouts* u quddies, iżda t-tnejn bil-perverżjonijiet tagħna. Perverżjoni, fissazzjoni, sejħilha li trid: kawta u doċli biżżejjed biex ma tkunx proprjament kriminali.

Bħal meta, lejl wieħed, ġej lura minn Paceville, u miexi minn fejn il-lukanda ta' ħdejna, nisma' żewġ turisti għaddejjin għal alla tagħhom minn ġo kamra tagħti għal fuq it-triq. U forsi tithajjar toghla fuq ponot subgħajk u tmemsilhom minn fuq hoġor it-tieqa, bħalma tisthajjel li tittawwal lejn il-ġara rieqda mikxufa bil-libsa ta'taħt bil-pizzi musfara, u żewġha bil-piġama bir-rigi. It-tfal marsusa fis-sodda, b'sebagħhom f'ħalqhom. Imma dan kien ħsieb li jmur u jġi, għax fl-aħħar mill-aħħar, din il-logħba kienet test ta'kuraġġ.

U bħal kull logħba kellha r-regoli tagħha. Sieħbi kien biss kebbisli n-nar tal-fantasija, għax imbagħad ilqtajna u s-serqa qatt ma saret. Qatt ma kienet se ssir: ħolma tat-tfal daqs il-ħolma li toħroġ mal-għalliema tal-Franċiż li tħarsilha bis-serqa lejn saqajha taħt id-dublett qasir minn ġol-kabina tal-*language lab*. Hu mar u seraq, forsi mhux lil zitu, imma jiena bqajt ma sraqt xejn. U mietet ukoll ix-xewqa li nidħol nittawwal f'dar in-nies, bil-bewl nieżel ma' saqajja u kull lejl ma nafx iniex se ninqabad.

Ir-regoli, però, kellhom l-etika tagħhom. Ma tistax tisraq. Ma tista' tmiss xejn, fis-sens ma tistax toqgħod itteftel fl-affarijiet. Ma tistax iddaħħal armi. Lanqas ma jista' jkollok għodda jgħinuk tidħol fid-dar. Din l-aktar li kienet toghġobni. Tista' tidħol jekk forsi jkun u ħallew xi tieqa miftuħa, trid titla' mal-katusa, jew taqbeż minn bejt għal ieħor. Regoli onesti u ġusti. Int biss kontra d-dar u n-nukleu familjari rieqed hieni.

Bla sens, fl-aħħar mill-aħħar, għax ma tirbaħ xejn, imma tidħol għand in-nies u tħossok ħaj, għax qalbek tkun trid toħroġ minn ġol-kaxxa ta' sidrek u tħoss id-demm itanmbar ma'nghasek irid jinfaqa'. Il-logħba wkoll taqtagħlek il-kurżità. Għall-inqas minn dak li jirnexxilek tara fid-dlam ċappa – għax lanqas *torch* ma tista' ddaħħal, u l-aktar tittama li tkun ixxurtjat biżżejjed li jidħol dawl il-qamar minn xi tieqa. U forsi tara inkwatru, ritratt tat-tieg, *souvenir* ta'

xi vjaġġ, ornament li kieku int ma jkollokx id-dar għax ħamallu jew mhux stil tiegħek. Imma mhux dak il-punt tal-logħba, għax dawn l-affarijiet m'hemmx gost fihom u r-regoli jgħidu li m'għandek tmiss xejn u ma toqgħodx tindaga. M'hemmx ftuħ ta' kxaxen u armarji, jew tqallib ta' kotba. Kulma tista' tagħmel hu li ddur kull kamra, tifli d-dar minn fuq s'isfel. Jekk jirnexxilek tidħol u tilmaħ l-okkupanti reqdin, tiegħu *bonus point* (l-uniku wieħed stipulat fir-regoli) u daqshekk. Erga' oħroġ minn fejn ġejt u mur orqod f'darek.

Dak iż-żmien issa għadda. Issa kbirna. Issa d-dar insakkarha bil-katnazz u minn kull fejn jistgħu jidhli nara li jkun magħluq sew. Hemm drabi fejn tithajjar għal *alarm*. Għandek wieħed mal-karozza, ma titfax wieħed mad-dar? Issa ħweġi ma rrid lil hadd jindaħal fihom, in-nemmiesa numbrahom, u ma ndaħhal lil hadd id-dar jekk ma jikkonvincinix. Lanqas il-patri għat-tberik. Jien ma nemmen b'xejn iżda drabi taħraq qalbek u forsi ddaħħlu għall-kirjanza, biex ma tiġix fi lsien in-nies, imma jmur jitnejjek hu u l-aktar l-abbati, li ta' tifel li hu bilfors jiċċassa u jifli u min jaf x'katalgu ġabar ta' djar differenti u l-irwejjah li jgħorru magħhom.

Bilħaqq ... l-irwejjah. Kważi nsejt. Il-logħba, fundamentalment, hija logħba tas-sensi. Tista' tara, u eċitanti għax trid tara bid-dawl li għandek, jiġifieri fid-dlam. Trid tħoss, l-ewwel nett biex tara fejn sejjer, imma l-aktar biex tħoss il-materjali: il-kawba, id-damask, it-tapiti, il-formajka u l-*istainless steel*. Tisma', l-aktar għas-sigurtà tiegħek, imma jekk issib wieħed jonħor, tal-ġenn għax il-biża' jibda tiela' u nieżel minn sidrek għal ġriżmejk skont ir-ritmu tal-inħir. (Li qatt ma ħsibtha sew waqt tfassil ir-regoli hija l-preżenza tal-annimali fid-dar. Qattus mhux problema: dak tista' tmellsu; oqgħod attent li ma tirsux biss. Imma jekk hemm kelb, ifottik.) Ittiegħem ma tistax, ok, għax lanqas il-frigġ ma tista' tiftaħ. Imma trid ixxomm. Jekk ma xxommx, anqas ħaqq tilgħab.

Kull dar għandha riħa. Id-dar ta' ommi għandha l-irwejjah tagħha, l-irwejjah tal-kenn u l-maħfra u li nerga' lura lejhom meta nintilef fix-xagħri, bħat-tfajjel ta' Rużar Briffa. Id-dar taz-zijiet kellha riħa ta' xjuħ, u d-dar tan-nannu riħa tat-tisjir jaqsamlek qalbek imħallat mar-riħa tal-baħar ta' San Ġiljan u l-umdità ħdranija tinqata' minn mal-ħitan. Bħall-irwejjah li konna nxommu meta konna qed induru nfitxu d-djar: dik li kellha riħa ta' brodu u l-oħra li kellha riħa ta' klieb, u l-kafè li konna nsajru meta ġejna biex inbigħu l-ewwel waħda tagħna, biex min jidhlo iħoss li hawn jgħixu n-nies bis-sens, li l-kafè

j'hobbuh imsajjar u mhux mill-vażett tal-Comforto, u malli jidhlu j'hossu li *this is a home not a house* u jieħdu *vibes* tajbin.

U allura trid ixxomm u tirrekordja kollox f'moħħok, u taħrab lura lejn darek bi mnifsejk jaħarqu u b'rasek iddur raddiena. Int taf li qatt ma nieħu ritratti, u kont neħodhom biss fi żmienek għax hekk kont trid u kont nieħu gost naqtagħlek xewqtek. Malli tlaqt, waqaft niġbed. Xi mkien idur għand ommi, min jaf fejn, hemm film ta' meta ħrabt sa Venezja – minn tant postijiet – u biex noqtol il-ħin, qgħadt noqgħod niġbed ir-ritratti tal-kanali u ta' San Marco, għax wara sitt snin kienet l-ewwel darba li ma kellix lil min niġbed u ħadd min jiġbidli. Jien m'għandix x'nambihom ir-ritratti, u dejjem ridt infihemhielek din, u issa forsi nista'. Għax bħal meta kont noħlom bil-logħba tad-djar, jekk ma xxommx m'hemmx gost. Jien niftakar l-irwejjajh, u l-album qiegħed f'moħħi.

Bħall-album tat-tieg. Kont staqsejtek dwar min se jieħdu. Kont għollejt spallejk u għidti xorta. Fil-fatt, xorta int ħadtu. Għadu għandek? Bija vara maħruġa fuq l-idejn, bik statwa miġbuda eżatt qabel ma daħħalt *angel on horseback* f'ħalqek, bina mwaqqfa għal dejjem imħaddna f'żifna qisna figurin tal-kina. X'jiswa ritratt, mikrosekonda wieqfa li tgħid biss dak li turi, bla qabel u bla wara, mingħajr imma forsi kif jew għaliex? Tgħid mhux se tqabbel ritratt ma' meta ta' tifel vera żgħir kont inġares lejja nnifsi fil-mera u naħseb li hemm jien ieħor wara l-ħġieġa u nistħajjel x'jista' jkun hemm warajha, liema dinja oħra parallela? Bħal-logħba tad-djar ukoll, kien ikolli nara kif nagħmel biex ngħaddi għal wara l-ħġieġa.

L-album qiegħed f'moħħi. U tiġini riħa u teħodni l-postijiet u ż-żminijiet kollha. Nagħlaq għajnejja u niftakar ir-riħa tal-melħ u r-ramel tal-bajja tal-Balluta u ommi bil-*one piece* iswed u dik il-mara li telgħet mill-baħar, niżlilha l-*bra* u rajt sider għall-ewwel darba. Ir-riħa tas-sapuna Fa l-ħadra u l-blu, b'dak id-disinn fuq il-karta qisu ta' baħar tat-Tropiċi, li biha kont ninħasel fis-sajf. Ir-riħa tal-banana li m'għadhiex l-istess daż-żmien. Is-sagħtar li kien jiġbor in-nannu minn wara l-Hilton qabel ma qerduh biex jitfgħu marina u l-Blue Elephant.

U iva, ir-riħa tal-Blue Elephant u t-Tom Yam Soup li dewwaqti. U r-riħa ta' xagħrek meta kont ngħannqek fis-sodda. U r-riħa tal-ħwejjeġ fil-kexxun. U anke r-riħa ta' ħalqek wara li tpejjep. U r-riħa ta' dak il-flokk aħmar li ma

nafx kif kont taħslu jew ta' x'materjal kien, u jintinlek u nsaqsik jekk tfajtx xi daqsxejn sprej, u nxommu 'l xulxin biex naraw minn fejn ġejja r-riħa u nidħqu. U r-riħa tad-dar ta' ommok, u tal-għelieqi madwarha. U mitt elf riħa oħra.

Jien hekk niftakar, għax jien dħalt f'dar in-nies biex inxommhom. Ir-ritratti kollha nqerdu. Jekk tiftakar, xi mkien Had-Dingli, fejn forsi tmur daż-żminijiet mal-għarus il-ġdid tippassiġġa u tippjana l-ġejjieni, bħalma għamilna aħna għal xi żmien, forsi għad baqa' xi fdal tar-ritratti li ħraqna biex neqirdu l-imgħoddi u nibdew mill-ġdid. U xi imkien fil-garaxx tax-xiħ, hemm ritratt bi frejm tal-ħġieġ, midfun taħt l-imbarazz, li kont sabbattu m' Alla għax ma flaħtux. Kien tal-ewwel safra tagħna, Pariġi u ħadnieh sepja biex tgħaxxaqha, u sibtu fil-kaxxa mal-kotba li kont ippakkjajt meta kelli nitlaq mid-dar, u bih f'id waħda u fl-oħra l-ewwel ktieb li tajtni bħala rigal, u r-riħa tal-ktieb ma stajtx niflaħha tant ħaditni, u lura u 'l bogħod, u allura weħilt int. X'sewa dak ir-ritratt li ħadilna l-Ġappuniż fuq il-Pont Neuf? Kemm xammejt l-ewwel ktieb li qatt tajtni, u biżżejjed. Bilhaqq, dak il-ktieb bqajt ma qrajtux. Imma darba kul tant għadni nxommu.

Issa m'għadnix iffissat li nidhol fi djar in-nies. Tiegħi biżżejjed, u għandi l-irwejjaħ kollha li ġemmajt iżommuli kumpanija. Imma kif se naqbad ngħidlek? Int taf kemm kapaċi niffissa u niġġennen. Forsi ġennint lilek ukoll fi żmienna. X'kienet it-triq loġika għal li se ngħidlek ma nafx, imma ejja nippruvaw. Mela: tal-irwejjaħ hemm għadha, imma mhux dak il-punt. Taf kemm inħobbu l-internet jien. Taf żgur għax ma stajtx taqlagħni minn fuqu. Bih kont nara n-nisa, li mbagħad ippruvajt insibhom fik wara li nitla' f'nofs ta' lejl b'par għajnejn u xi ħaġa oħra daqs dinja. Ma kontx taħmilha, u bir-raġun. Forsi l-liberazzjoni sesswali tagħna ma tajthiex regoli, bħal tal-logħba tad-djar. Mietet. Suq.

Kont naħli l-ħin fuqu. Kont taparsi qed naħdem. Jew taparsi qed nikteb. U kont qed infittex lil hinn minnek, ejja ngħiduha kif inhi. Wara li dort mitt infern u rġajt lura, imbaskat, maħruq, u mtebba' għal dejjem fil-vjaġġ tiegħi lejn kull rokna possibbli tal-pornografija, imbagħad sirt espert. *Online dating, swingers, chat*: kollox ippruvajt. Imma tiftakar ... anke int użajtu mhux ħażin. Meta konna għadna għarajjes u kellna l-krizi, u konna qegħdin fuq *break*, imma xorta naraw lil xulxin, u konna mmorru l-Waves għax kien wieħed

minn tal-ewwel li daħħal l-internet ... u int tiċċettja ma' nafu min, u jiena nfittex lit-Taljani ta' qablek u sibtha.

Żviluppajniehom sew il-ħiliet tal-internet. *Knowledge is power*. Tiftakar meta spiċċajna nikkomunikaw biss bl-MSN minn kamra għall-oħra li kien hemm tliet metri biss bejniethom? U dan bejn ċempila u oħra tal-pupi l-ħodor li proprjament magħhom konna qed niħaddtu? Jew meta kien għad kellna *PC* wieħed u kont ninsa l-*account* tiegħi miftuħ, u tidhol fih int bi żball, jew viċe versa, u konna noqogħdu nilagħbu, u min hi dik u min hu l-ieħor. Lanqas hemm ma konna għamilniehom ir-regoli, imma insomma.

Issa, ħa naraw tiftakarx f'din. Tiftakar meta konna nilagħbu, noqogħdu nittajpjaw isimna fil-Google u naraw x'hemm dwarna fuq l-internet? U fejn semmewna u f'liema *sites* u f'liema *fora*, u jekk tellgħux l-aħħar artiklu tagħna u nejk bħal dan? U mbagħad biex inkomplu nilagħbu konna ndaħħlu isem dak u l-ieħor u naraw x'hemm dwaru wkoll. U jekk iddaħħal "Dom Mintoff" il-Google itik *about 4,140 hits*, lili 8,700 imma ismi u kunjomi komuni u ma nkunx jien f'99% minnhom, u l-istess għalik.

U konna qisna deħlin f'dar in-nies. Bħall-abbati bis-satal tal-ilma mbieriek f'idu jiċċassa b'għajnejh 'il fuq, waqt li l-kappillan ireden l-istess erba' ħmerijiet, aħna wkoll konna niddelittaw b'dal-logħob. U probabbli xammejtni int ukoll, le? Għadek ixxommni?

Jien għadni, ta. Għax meta ma jkollix x'nagħmel, meta nkun waħdi d-dar jew meta fuq ix-xogħol għajnejja jiżżellgu u nispiċċa niċċassa mit-tieqa, nerġa' nibda nilgħab u niftaħ il-Google u nikteb ismek. Ejja nammetti din ukoll, nikteb isem sieħbek ukoll. Dik domt daqsxejn biex nasal għaliha, imma affarijiet żgħar dawn. Issa, terġa', wasalt fil-quċċata, u nikteb ukoll ismek u ismu, bl-*advanced search* terġa', u *with the exact phrase*, it-tnejn bejn il-virgoletti u bi + jifridkom. U, balleċ, sibt xi ħaġa dwarkom ukoll.

Ara ma taħsibx li lilek biss infittex. Kull meta niltaqa' ma' tfajla, fil-fatt, ħadtha drawwa nitfa' isimha u nara x'joħroġ. Allura? Xejn xejn issir taf xi ħaġa oħra dwarha, xi ħaġa li ħbietlek, jew oħra li għadha ma qaltlek, u tanticipaha jew tfassal dak li għad tgħidilha skont it-tagħrif li ksibt u taf int biss. Mhux logħba oħra wara kolloxx?

Imma ejja nerggħu għalina. Ngħiduha kif inhi, la int, la jien u lanqas hu m'aħna ċ-ċentru tad-dinja, bħalma ħsibna darba u forsi bqajna naħsbu. Mela kull meta nidhol, iktar vizzju milli għax kurjuż biex nara x'sar minnek. Hemm *links*, pereżempju, li mietu. Meta Simona staqsietni biex tara ritratt tiegħek, ħadtha fuq *link* fejn darba kien hemm wiċċek, u ma sibniehx, u baqgħet bix-xewqa. U biex tgħaxxaqha jien ma nżommx ritratti. U r-riħa tiegħek ma kinitx tinteressaha. U bqajna hekk.

Imma insomma. Skoprejt affarijiet ġodda. Apparti dak il-*link* fejn int u hu tissemew flimkien (Madonna, ħsibtkom iżżewwiġtu!) naf li sibt xogħol ġdid (Prosit, imma għaliex nissuspetta li rrangalek il-Ministru!) u fl-aħħar naf fejn toqgħod (ma mortx 'il bogħod wisq, wara kollox).

U allura, ergajt iġġennint. Għax issa li ilek li tlaqt, u ninsabu tant imbiegħda minn xulxin, qed niħajjar nidhollok f'darek. Kif se nidhol ma nafx, għax flett fuq triq passaġġa u traffikuża, u dawk dejjem kienu l-agħar għal dawk li jilagħbu l-logħba. Qisek qed tilgħab kontra l-Galatasaray, disgħin minuta tisfir bla heda jġennek u mbagħad xebgħa tajba wara l-logħba. Imma ma rridx nidhol billejl, għax l-ewwel nett ma rridx narak rieqda miegħu. Mhux għax ngħir jew xi ħaġa, imma *been there, done that*. U r-riħa tiegħu ma tinteressani xejn. Issa nafek sew. Għadek tilbisha dik il-piġama li tant kienet togħġobni, bluna bil-qmura u bil-kwiekeb u tiżloq u tleqq?

Le, nixtieq nidhol binhar, l-aktar għax ma tkunx hemm u allura naħdem bil-kwiet. U anqas naf irridx inxomm. Naħseb kexxun u gwardarobba niftaħhom, biex nara għadekx tiddelitta bil-moda kif kont fiż-żmien. U liema kotba ġodda xtrajt. Għadekx tuża l-istess butir. Jekk fil-kamra tal-banju nsiblekx l-istess sapuna u l-istess fwieħa.

U kif għamartu l-flett? Minimali? Modern? Hallejtu tradizzjonali u tfajtlu stil tiegħek, jew qlibt għan-Nordiku? U jekk nixgħellek il-kompjuter, tgħid jiddendel ismi mill-*history* tal-kaxxa tal-Google?

U darba, ukoll, rajtlek il-karozza pparkjata, waqaft u nemmistilha. Ix-xugaman tal-baħar fuq is-sit ta' wara, u għidt min jaf fejn bdiet tmur tgħum issa. U darb'oħra kellek daqqa mal-*bumper*. U darba rajtlek ukoll il-gaġġa tal-qattusa. Ħadtha għand il-vett? Ġralha xi ħaġa jew *check-up* tas-soltu, u allura m'għandix għaliex ninkwieta?

Le, naħseb ngħaddi ma ndumx. Tħallix imħarbat, għax issa tgħallimt innaddaf u nagħmel, u biex nitfagħlek ħasla ħwejjeg u nagħti tfarfira ma rrid xejn. U ħerqan biex nara l-qattusa u mmellisha. Lilha naħseb li nxommha waħda tajba, però.

Insomma, narak ma ndumx. Tiskanta, imma qisha għaddiet fewġa iss'issa u l-qmis li għandi fuqi qed inxommha u twebbilt sew biex niġi nżurek. Kont xtrajthieli meta mort l-Ingilterra, tiftakar?